

Z A K O N

**O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE O ZAŠTITI I KORIŠĆENJU
PREKOGRANIČNIH VODOTOKOVA I MEĐUNARODNIH JEZERA I
AMANDMANA NA ČL. 25. I 26. KONVENCIJE O ZAŠTITI I
KORIŠĆENJU PREKOGRANIČNIH VODOTOKOVA I
MEĐUNARODNIH JEZERA**

Član 1.

Potvrđuje se Konvencija o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotokova i međunarodnih jezera, sačinjena u Helsinkiju, 17. marta 1992. godine i Amandmani na čl. 25. i 26. Konvencije, usvojeni 28. novembra 2003. godine u Madridu, u originalu na engleskom, francuskom i ruskom jeziku.

Član 2.

Tekst Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotokova i međunarodnih jezera i Amandmana na čl. 25. i 26. Konvencije u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik glasi:

CONVENTION ON THE PROTECTION AND USE
OF TRANSBOUNDARY WATERCOURSES AND INTERNATIONAL LAKES

done at Helsinki, on 17 March 1992

PREAMBLE

The Parties to this Convention,

Mindful that the protection and use of transboundary watercourses and international lakes are important and urgent tasks, the effective accomplishment of which can only be ensured by enhanced cooperation,

Concerned over the existence and threats of adverse effects, in the short or long term, of changes in the conditions of transboundary watercourses and international lakes on the environment, economies and well-being of the member countries of the Economic Commission for Europe (ECE),

Emphasizing the need for strengthened national and international measures to prevent, control and reduce the release of hazardous substances into the aquatic environment and to abate eutrophication and acidification, as well as pollution of the marine environment, in particular coastal areas, from land-based sources,

Commending the efforts already undertaken by the ECE Governments to strengthen cooperation, on bilateral and multilateral levels, for the prevention, control and reduction of transboundary pollution, sustainable water management, conservation of water resources and environmental protection,

Recalling the pertinent provisions and principles of the Declaration of the Stockholm Conference on the Human Environment, the Final Act of the Conference on Security and Cooperation in Europe (CSCE), the Concluding Documents of the Madrid and Vienna Meetings of Representatives of the Participating States of the CSCE, and the Regional Strategy for Environmental Protection and Rational Use of Natural Resources in ECE Member Countries covering the Period up to the Year 2000 and Beyond,

Conscious of the role of the United Nations Economic Commission for Europe in promoting international cooperation for the prevention, control and reduction of transboundary water pollution and sustainable use of transboundary waters, and in this regard recalling the ECE Declaration of Policy on Prevention and Control of Water Pollution, including Transboundary Pollution; the ECE Declaration of Policy on the Rational Use of Water; the ECE Principles Regarding Cooperation in the Field of Transboundary Waters; the ECE Charter on Groundwater Management; and the Code of Conduct on Accidental Pollution of Transboundary Inland Waters,

Referring to decisions I (42) and I (44) adopted by the Economic Commission for Europe at its forty-second and forty-fourth sessions, respectively, and the outcome of the CSCE Meeting on the Protection of the Environment (Sofia, Bulgaria, 16 October – 3 November 1989),

Emphasizing that cooperation between member countries in regard to the protection and use of transboundary waters shall be implemented primarily through the elaboration of agreements between countries bordering the same waters, especially where no such agreements have yet been reached,

Have agreed as follows:

Article 1

DEFINITIONS

For the purposes of this Convention,

1. "Transboundary waters" means any surface or ground waters which mark, cross or are located on boundaries between two or more States; wherever transboundary waters flow directly into the sea, these transboundary waters end at a straight line across their respective mouths between points on the low-water line of their banks;
2. "Transboundary impact" means any significant adverse effect on the environment resulting from a change in the conditions of transboundary waters caused by a human activity, the physical origin of which is situated wholly or in part within an area under the jurisdiction of a Party, within an area under the jurisdiction of another Party. Such effects on the environment include effects on human health and safety, flora, fauna, soil, air, water, climate, landscape and historical monuments or other physical structures or the interaction among these factors; they also include effects on the cultural heritage or socio-economic conditions resulting from alterations to those factors;
3. "Party" means, unless the text otherwise indicates, a Contracting Party to this Convention;
4. "Riparian Parties" means the Parties bordering the same transboundary waters;
5. "Joint body" means any bilateral or multilateral commission or other appropriate institutional arrangements for cooperation between the Riparian Parties;
6. "Hazardous substances" means substances which are toxic, carcinogenic, mutagenic, teratogenic or bio-accumulative, especially when they are persistent;
7. "Best available technology" (the definition is contained in annex I to this Convention).

PART I

PROVISIONS RELATING TO ALL PARTIES

Article 2

GENERAL PROVISIONS

1. The Parties shall take all appropriate measures to prevent, control and reduce any transboundary impact.
2. The Parties shall, in particular, take all appropriate measures:
  - (a) To prevent, control and reduce pollution of waters causing or likely to cause transboundary impact;
  - (b) To ensure that transboundary waters are used with the aim of ecologically sound and rational water management, conservation of water resources and environmental protection;
  - (c) To ensure that transboundary waters are used in a reasonable and equitable way, taking into particular account their transboundary character, in the case of activities which cause or are likely to cause transboundary impact;

(d) To ensure conservation and, where necessary, restoration of ecosystems.

3. Measures for the prevention, control and reduction of water pollution shall be taken, where possible, at source.

4. These measures shall not directly or indirectly result in a transfer of pollution to other parts of the environment.

5. In taking the measures referred to in paragraphs 1 and 2 of this article, the Parties shall be guided by the following principles:

(a) The precautionary principle, by virtue of which action to avoid the potential transboundary impact of the release of hazardous substances shall not be postponed on the ground that scientific research has not fully proved a causal link between those substances, on the one hand, and the potential transboundary impact, on the other hand;

(b) The polluter-pays principle, by virtue of which costs of pollution prevention, control and reduction measures shall be borne by the polluter;

(c) Water resources shall be managed so that the needs of the present generation are met without compromising the ability of future generations to meet their own needs.

6. The Riparian Parties shall cooperate on the basis of equality and reciprocity, in particular through bilateral and multilateral agreements, in order to develop harmonized policies, programmes and strategies covering the relevant catchment areas, or parts thereof, aimed at the prevention, control and reduction of transboundary impact and aimed at the protection of the environment of transboundary waters or the environment influenced by such waters, including the marine environment.

7. The application of this Convention shall not lead to the deterioration of environmental conditions nor lead to increased transboundary impact.

8. The provisions of this Convention shall not affect the right of Parties individually or jointly to adopt and implement more stringent measures than those set down in this Convention.

Article 3

PREVENTION, CONTROL AND REDUCTION

1. To prevent, control and reduce transboundary impact, the Parties shall develop, adopt, implement and, as far as possible, render compatible relevant legal, administrative, economic, financial and technical measures, in order to ensure, inter alia, that:

(a) The emission of pollutants is prevented, controlled and reduced at source through the application of, inter alia, low- and non-waste technology;

(b) Transboundary waters are protected against pollution from point sources through the prior licensing of waste-water discharges by the competent national authorities, and that the authorized discharges are monitored and controlled;

(c) Limits for waste-water discharges stated in permits are based on the best available technology for discharges of hazardous substances;

(d) Stricter requirements, even leading to prohibition in individual cases, are imposed when the quality of the receiving water or the ecosystem so requires;

(e) At least biological treatment or equivalent processes are applied to municipal waste water, where necessary in a step-by-step approach;

(f) Appropriate measures are taken, such as the application of the best available technology, in order to reduce nutrient inputs from industrial and municipal sources;

(g) Appropriate measures and best environmental practices are developed and implemented for the reduction of inputs of nutrients and hazardous substances from diffuse sources, especially where the main sources are from agriculture (guidelines for developing best environmental practices are given in annex II to this Convention);

(h) Environmental impact assessment and other means of assessment are applied;

(i) Sustainable water-resources management, including the application of the ecosystems approach, is promoted;

(j) Contingency planning is developed;

(k) Additional specific measures are taken to prevent the pollution of groundwaters;

(l) The risk of accidental pollution is minimized.

2. To this end, each Party shall set emission limits for discharges from point sources into surface waters based on the best available technology, which are specifically applicable to individual industrial sectors or industries from which hazardous substances derive. The appropriate measures mentioned in paragraph 1 of this article to prevent, control and reduce the input of hazardous substances from point and diffuse sources into waters, may, inter alia, include total or partial prohibition of the production or use of such substances. Existing lists of such industrial sectors or industries and of such hazardous substances in international conventions or regulations, which are applicable in the area covered by this Convention, shall be taken into account.

3. In addition, each Party shall define, where appropriate, water-quality objectives and

adopt water-quality criteria for the purpose of preventing, controlling and reducing transboundary impact. General guidance for developing such objectives and criteria is given in annex III to this Convention. When necessary, the Parties shall endeavour to update this annex.

Article 4

MONITORING

The Parties shall establish programmes for monitoring the conditions of transboundary waters.

Article 5

RESEARCH AND DEVELOPMENT

The Parties shall cooperate in the conduct of research into and development of effective techniques for the prevention, control and reduction of transboundary impact. To this effect, the Parties shall, on a bilateral and/or multilateral basis, taking into account research activities pursued in relevant international forums, endeavour

to initiate or intensify specific research programmes, where necessary, aimed, inter alia, at:

- (a) Methods for the assessment of the toxicity of hazardous substances and the noxiousness of pollutants;
- (b) Improved knowledge on the occurrence, distribution and environmental effects of pollutants and the processes involved;
- (c) The development and application of environmentally sound technologies, production and consumption patterns;
- (d) The phasing out and/or substitution of substances likely to have transboundary impact;
- (e) Environmentally sound methods of disposal of hazardous substances;
- (f) Special methods for improving the conditions of transboundary waters;
- (g) The development of environmentally sound water-construction works and water-regulation techniques;
- (h) The physical and financial assessment of damage resulting from transboundary impact.

The results of these research programmes shall be exchanged among the Parties in accordance with article 6 of this Convention.

Article 6

EXCHANGE OF INFORMATION

The Parties shall provide for the widest exchange of information, as early as possible, on issues covered by the provisions of this Convention.

Article 7

RESPONSIBILITY AND LIABILITY

The Parties shall support appropriate international efforts to elaborate rules, criteria and procedures in the field of responsibility and liability.

Article 8

PROTECTION OF INFORMATION

The provisions of this Convention shall not affect the rights or the obligations of Parties in accordance with their national legal systems and applicable supranational regulations to protect information related to industrial and commercial secrecy, including intellectual property, or national security.

PART II

PROVISIONS RELATING TO RIPARIAN PARTIES

Article 9

BILATERAL AND MULTILATERAL COOPERATION

1. The Riparian Parties shall on the basis of equality and reciprocity enter into bilateral or multilateral agreements or other arrangements, where these do not yet exist, or adapt existing ones, where necessary to eliminate the contradictions with

the basic principles of this Convention, in order to define their mutual relations and conduct regarding the prevention, control and reduction of transboundary impact. The Riparian Parties shall specify the catchment area, or part(s) thereof, subject to cooperation. These agreements or arrangements shall embrace relevant issues covered by this Convention, as well as any other issues on which the Riparian Parties may deem it necessary to cooperate.

2. The agreements or arrangements mentioned in paragraph 1 of this article shall provide for the establishment of joint bodies. The tasks of these joint bodies shall be, inter alia, and without prejudice to relevant existing agreements or arrangements, the following:

(a) To collect, compile and evaluate data in order to identify pollution sources likely to cause transboundary impact;

(b) To elaborate joint monitoring programmes concerning water quality and quantity;

(c) To draw up inventories and exchange information on the pollution sources mentioned in paragraph 2 (a) of this article;

(d) To elaborate emission limits for waste water and evaluate the effectiveness of control programmes;

(e) To elaborate joint water-quality objectives and criteria having regard to the provisions of article 3, paragraph 3 of this Convention, and to propose relevant measures for maintaining and, where necessary, improving the existing water quality;

(f) To develop concerted action programmes for the reduction of pollution loads from both point sources (e.g. municipal and industrial sources) and diffuse sources (particularly from agriculture);

(g) To establish warning and alarm procedures;

(h) To serve as a forum for the exchange of information on existing and planned uses of water and related installations that are likely to cause transboundary impact;

(i) To promote cooperation and exchange of information on the best available technology in accordance with the provisions of article 13 of this Convention, as well as to encourage cooperation in scientific research programmes;

(j) To participate in the implementation of environmental impact assessments relating to transboundary waters, in accordance with appropriate international regulations.

3. In cases where a coastal State, being Party to this Convention, is directly and significantly affected by transboundary impact, the Riparian Parties can, if they all so agree, invite that coastal State to be involved in an appropriate manner in the activities of multilateral joint bodies established by Parties riparian to such transboundary waters.

4. Joint bodies according to this Convention shall invite joint bodies, established by coastal States for the protection of the marine environment directly affected by transboundary impact, to cooperate in order to harmonize their work and to prevent, control and reduce the transboundary impact.

5. Where two or more joint bodies exist in the same catchment area, they shall endeavour to coordinate their activities in order to strengthen the prevention, control and reduction of transboundary impact within that catchment area.

Article 10

CONSULTATIONS

Consultations shall be held between the Riparian Parties on the basis of reciprocity, good faith and good-neighbourliness, at the request of any such Party. Such consultations shall aim at cooperation regarding the issues covered by the provisions of this Convention. Any such consultations shall be conducted through a joint body established under article 9 of this Convention, where one exists.

Article 11

JOINT MONITORING AND ASSESSMENT

1. In the framework of general cooperation mentioned in article 9 of this Convention, or specific arrangements, the Riparian Parties shall establish and implement joint programmes for monitoring the conditions of transboundary waters, including floods and ice drifts, as well as transboundary impact.

2. The Riparian Parties shall agree upon pollution parameters and pollutants whose discharges and concentration in transboundary waters shall be regularly monitored.

3. The Riparian Parties shall, at regular intervals, carry out joint or coordinated assessments of the conditions of transboundary waters and the effectiveness of measures taken for the prevention, control and reduction of transboundary impact. The results of these assessments shall be made available to the public in accordance with the provisions set out in article 16 of this Convention.

4. For these purposes, the Riparian Parties shall harmonize rules for the setting up and operation of monitoring programmes, measurement systems, devices, analytical techniques, data processing and evaluation procedures, and methods for the registration of pollutants discharged.

Article 12

COMMON RESEARCH AND DEVELOPMENT

In the framework of general cooperation mentioned in article 9 of this Convention, or specific arrangements, the Riparian Parties shall undertake specific research and development activities in support of achieving and maintaining the water-quality objectives and criteria which they have agreed to set and adopt.

Article 13

EXCHANGE OF INFORMATION BETWEEN RIPARIAN PARTIES

1. The Riparian Parties shall, within the framework of relevant agreements or other arrangements according to article 9 of this Convention, exchange reasonably available data, inter alia, on:

- (a) Environmental conditions of transboundary waters;
- (b) Experience gained in the application and operation of best available technology and results of research and development;
- (c) Emission and monitoring data;
- (d) Measures taken and planned to be taken to prevent, control and reduce transboundary impact;

(e) Permits or regulations for waste-water discharges issued by the competent authority or appropriate body.

2. In order to harmonize emission limits, the Riparian Parties shall undertake the exchange of information on their national regulations.

3. If a Riparian Party is requested by another Riparian Party to provide data or information that is not available, the former shall endeavour to comply with the request but may condition its compliance upon the payment, by the requesting Party, of reasonable charges for collecting and, where appropriate, processing such data or information.

4. For the purposes of the implementation of this Convention, the Riparian Parties shall facilitate the exchange of best available technology, particularly through the promotion of: the commercial exchange of available technology; direct industrial contacts and cooperation, including joint ventures; the exchange of information and experience; and the provision of technical assistance. The Riparian Parties shall also undertake joint training programmes and the organization of relevant seminars and meetings.

Article 14

WARNING AND ALARM SYSTEMS

The Riparian Parties shall without delay inform each other about any critical situation that may have transboundary impact. The Riparian Parties shall set up, where appropriate, and operate coordinated or joint communication, warning and alarm systems with the aim of obtaining and transmitting information. These systems shall operate on the basis of compatible data transmission and treatment procedures and facilities to be agreed upon by the Riparian Parties. The Riparian Parties shall inform each other about competent authorities or points of contact designated for this purpose.

Article 15

MUTUAL ASSISTANCE

1. If a critical situation should arise, the Riparian Parties shall provide mutual assistance upon request, following procedures to be established in accordance with paragraph 2 of this article.

2. The Riparian Parties shall elaborate and agree upon procedures for mutual assistance addressing, inter alia, the following issues:

- (a) The direction, control, coordination and supervision of assistance;
- (b) Local facilities and services to be rendered by the Party requesting assistance, including, where necessary, the facilitation of border-crossing formalities;
- (c) Arrangements for holding harmless, indemnifying and/or compensating the assisting Party and/or its personnel, as well as for transit through territories of third Parties, where necessary;
- (d) Methods of reimbursing assistance services.

Article 16

PUBLIC INFORMATION

1. The Riparian Parties shall ensure that information on the conditions of transboundary waters, measures taken or planned to be taken to prevent, control and

reduce transboundary impact, and the effectiveness of those measures, is made available to the public. For this purpose, the Riparian Parties shall ensure that the following information is made available to the public:

- (a) Water-quality objectives;
- (b) Permits issued and the conditions required to be met;
- (c) Results of water and effluent sampling carried out for the purposes of monitoring and assessment, as well as results of checking compliance with the water-quality objectives or the permit conditions.

2. The Riparian Parties shall ensure that this information shall be available to the public at all reasonable times for inspection free of charge, and shall provide members of the public with reasonable facilities for obtaining from the Riparian Parties, on payment of reasonable charges, copies of such information.

PART III

INSTITUTIONAL AND FINAL PROVISIONS

Article 17

MEETING OF PARTIES

1. The first meeting of the Parties shall be convened no later than one year after the date of the entry into force of this Convention. Thereafter, ordinary meetings shall be held every three years, or at shorter intervals as laid down in the rules of procedure. The Parties shall hold an extraordinary meeting if they so decide in the course of an ordinary meeting or at the written request of any Party, provided that, within six months of it being communicated to all Parties, the said request is supported by at least one third of the Parties.

2. At their meetings, the Parties shall keep under continuous review the implementation of this Convention, and, with this purpose in mind, shall:

(a) Review the policies for and methodological approaches to the protection and use of transboundary waters of the Parties with a view to further improving the protection and use of transboundary waters;

(b) Exchange information regarding experience gained in concluding and implementing bilateral and multilateral agreements or other arrangements regarding the protection and use of transboundary waters to which one or more of the Parties are party;

(c) Seek, where appropriate, the services of relevant ECE bodies as well as other competent international bodies and specific committees in all aspects pertinent to the achievement of the purposes of this Convention;

(d) At their first meeting, consider and by consensus adopt rules of procedure for their meetings;

(e) Consider and adopt proposals for amendments to this Convention;

(f) Consider and undertake any additional action that may be required for the achievement of the purposes of this Convention.

Article 18

RIGHT TO VOTE

1. Except as provided for in paragraph 2 of this article, each Party to this Convention shall have one vote.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States which are Parties to this Convention. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs, and vice versa.

Article 19

SECRETARIAT

The Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall carry out the following secretariat functions:

- (a) The convening and preparing of meetings of the Parties;
- (b) The transmission to the Parties of reports and other information received in accordance with the provisions of this Convention;
- (c) The performance of such other functions as may be determined by the Parties.

Article 20

ANNEXES

Annexes to this Convention shall constitute an integral part thereof.

Article 21

AMENDMENTS TO THE CONVENTION

- 1. Any Party may propose amendments to this Convention.
- 2. Proposals for amendments to this Convention shall be considered at a meeting of the Parties.
- 3. The text of any proposed amendment to this Convention shall be submitted in writing to the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall communicate it to all Parties at least ninety days before the meeting at which it is proposed for adoption.
- 4. An amendment to the present Convention shall be adopted by consensus of the representatives of the Parties to this Convention present at a meeting of the Parties, and shall enter into force for the Parties to the Convention which have accepted it on the ninetieth day after the date on which two thirds of those Parties have deposited with the Depositary their instruments of acceptance of the amendment. The amendment shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party deposits its instrument of acceptance of the amendment.

Article 22

SETTLEMENT OF DISPUTES

1. If a dispute arises between two or more Parties about the interpretation or application of this Convention, they shall seek a solution by negotiation or by any other means of dispute settlement acceptable to the parties to the dispute.

2. When signing, ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, or at any time thereafter, a Party may declare in writing to the Depositary that, for a dispute not resolved in accordance with paragraph 1 of this article, it accepts one or both of the following means of dispute settlement as compulsory in relation to any Party accepting the same obligation:

- (a) Submission of the dispute to the International Court of Justice;
- (b) Arbitration in accordance with the procedure set out in annex IV.

3. If the parties to the dispute have accepted both means of dispute settlement referred to in paragraph 2 of this article, the dispute may be submitted only to the International Court of Justice, unless the parties agree otherwise.

Article 23

SIGNATURE

This Convention shall be open for signature at Helsinki from 17 to 18 March 1992 inclusive, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 18 September 1992, by States members of the Economic Commission for Europe as well as States having consultative status with the Economic Commission for Europe pursuant to paragraph 8 of Economic and Social Council resolution 36 (IV) of 28 March 1947, and by regional economic integration organizations constituted by sovereign States members of the Economic Commission for Europe to which their member States have transferred competence over matters governed by this Convention, including the competence to enter into treaties in respect of these matters.

Article 24

DEPOSITARY

The Secretary-General of the United Nations shall act as the Depositary of this Convention.

Article 25

RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL AND ACCESSION

1. This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval by signatory States and regional economic integration organizations.

2. This Convention shall be open for accession by the States and organizations referred to in article 23.

3. Any organization referred to in article 23 which becomes a Party to this Convention without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Convention. In the case of such organizations, one or more of whose member States is a Party to this Convention, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their

obligations under this Convention. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Convention concurrently.

4. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, the regional economic integration organizations referred to in article 23 shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Convention. These organizations shall also inform the Depositary of any substantial modification to the extent of their competence.

Article 26

ENTRY INTO FORCE

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For the purposes of paragraph 1 of this article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States members of such an organization.

3. For each State or organization referred to in article 23 which ratifies, accepts or approves this Convention or accedes thereto after the deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such State or organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 27

WITHDRAWAL

At any time after three years from the date on which this Convention has come into force with respect to a Party, that Party may withdraw from the Convention by giving written notification to the Depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetieth day after the date of its receipt by the Depositary.

Article 28

AUTHENTIC TEXTS

The original of this Convention, of which the English, French and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Convention.

DONE at Helsinki, this seventeenth day of March one thousand nine hundred and ninety-two.

ANNEX I

DEFINITION OF THE TERM "BEST AVAILABLE TECHNOLOGY"

1. The term "best available technology" is taken to mean the latest stage of development of processes, facilities or methods of operation which indicate the practical suitability of a particular measure for limiting discharges, emissions and waste. In determining whether a set of processes, facilities and methods of operation constitute the best available technology in general or individual cases, special consideration is given to:

(a) Comparable processes, facilities or methods of operation which have recently been successfully tried out;

(b) Technological advances and changes in scientific knowledge and understanding;

(c) The economic feasibility of such technology;

(d) Time limits for installation in both new and existing plants;

(e) The nature and volume of the discharges and effluents concerned;

(f) Low- and non-waste technology.

2. It therefore follows that what is "best available technology" for a particular process will change with time in the light of technological advances, economic and social factors, as well as in the light of changes in scientific knowledge and understanding.

ANNEX II

GUIDELINES FOR DEVELOPING BEST ENVIRONMENTAL PRACTICES

1. In selecting for individual cases the most appropriate combination of measures which may constitute the best environmental practice, the following graduated range of measures should be considered:

(a) Provision of information and education to the public and to users about the environmental consequences of the choice of particular activities and products, their use and ultimate disposal;

(b) The development and application of codes of good environmental practice which cover all aspects of the product's life;

(c) Labels informing users of environmental risks related to a product, its use and ultimate disposal;

(d) Collection and disposal systems available to the public;

(e) Recycling, recovery and reuse;

(f) Application of economic instruments to activities, products or groups of products;

(g) A system of licensing, which involves a range of restrictions or a ban.

2. In determining what combination of measures constitute best environmental practices, in general or in individual cases, particular consideration should be given to:

(a) The environmental hazard of:

- (i) The product;
  - (ii) The product's production;
  - (iii) The product's use;
  - (iv) The product's ultimate disposal;
  - (b) Substitution by less polluting processes or substances;
  - (c) Scale of use;
  - (d) Potential environmental benefit or penalty of substitute materials or activities;
  - (e) Advances and changes in scientific knowledge and understanding;
  - (f) Time limits for implementation;
  - (g) Social and economic implications.
3. It therefore follows that best environmental practices for a particular source will change with time in the light of technological advances, economic and social factors, as well as in the light of changes in scientific knowledge and understanding.

ANNEX III

GUIDELINES FOR DEVELOPING WATER-QUALITY OBJECTIVES AND CRITERIA

Water-quality objectives and criteria shall:

- (a) Take into account the aim of maintaining and, where necessary, improving the existing water quality;
- (b) Aim at the reduction of average pollution loads (in particular hazardous substances) to a certain degree within a certain period of time;
- (c) Take into account specific water-quality requirements (raw water for drinking-water purposes, irrigation, etc.);
- (d) Take into account specific requirements regarding sensitive and specially protected waters and their environment, e.g. lakes and groundwater resources;
- (e) Be based on the application of ecological classification methods and chemical indices for the medium- and long-term review of water-quality maintenance and improvement;
- (f) Take into account the degree to which objectives are reached and the additional protective measures, based on emission limits, which may be required in individual cases.

ANNEX IV

ARBITRATION

1. In the event of a dispute being submitted for arbitration pursuant to article 22, paragraph 2 of this Convention, a party or parties shall notify the secretariat of the subject-matter of arbitration and indicate, in particular, the articles of this Convention whose interpretation or application is at issue. The secretariat shall forward the information received to all Parties to this Convention.

2. The arbitral tribunal shall consist of three members. Both the claimant party or parties and the other party or parties to the dispute shall appoint an arbitrator, and the two arbitrators so appointed shall designate by common agreement the third arbitrator, who shall be the president of the arbitral tribunal. The latter shall not be a national of one of the parties to the dispute, nor have his or her usual place of residence in the territory of one of these parties, nor be employed by any of them, nor have dealt with the case in any other capacity.

3. If the president of the arbitral tribunal has not been designated within two months of the

appointment of the second arbitrator, the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall, at the request of either party to the dispute, designate the president within a further two-month period.

4. If one of the parties to the dispute does not appoint an arbitrator within two months of the receipt of the request, the other party may so inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall designate the president of the arbitral tribunal within a further two-month period. Upon designation, the president of the arbitral tribunal shall request the party which has not appointed an arbitrator to do so within two months. If it fails to do so within that period, the president shall so inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall make this appointment within a further two-month period.

5. The arbitral tribunal shall render its decision in accordance with international law and the provisions of this Convention.

6. Any arbitral tribunal constituted under the provisions set out in this annex shall draw up

its own rules of procedure.

7. The decisions of the arbitral tribunal, both on procedure and on substance, shall be taken by majority vote of its members.

8. The tribunal may take all appropriate measures to establish the facts.

9. The parties to the dispute shall facilitate the work of the arbitral tribunal and, in particular, using all means at their disposal, shall:

(a) Provide it with all relevant documents, facilities and information;

(b) Enable it, where necessary, to call witnesses or experts and receive their evidence.

10. The parties and the arbitrators shall protect the confidentiality of any information they receive in confidence during the proceedings of the arbitral tribunal.

11. The arbitral tribunal may, at the request of one of the parties, recommend interim measures of protection.

12. If one of the parties to the dispute does not appear before the arbitral tribunal or fails to defend its case, the other party may request the tribunal to continue the proceedings and to render its final decision. Absence of a party or failure of a party to defend its case shall not constitute a bar to the proceedings.

13. The arbitral tribunal may hear and determine counter-claims arising directly out of the

subject-matter of the dispute.

14. Unless the arbitral tribunal determines otherwise because of the particular circumstances of the case, the expenses of the tribunal, including the remuneration of its members, shall be borne by the parties to the dispute in equal

shares. The tribunal shall keep a record of all its expenses, and shall furnish a final statement thereof to the parties.

15. Any Party to this Convention which has an interest of a legal nature in the subject-matter of the dispute, and which may be affected by a decision in the case, may intervene in the

proceedings with the consent of the tribunal.

16. The arbitral tribunal shall render its award within five months of the date on which it is established, unless it finds it necessary to extend the time limit for a period which should not exceed five months.

17. The award of the arbitral tribunal shall be accompanied by a statement of reasons. It shall be final and binding upon all parties to the dispute. The award will be transmitted by the arbitral tribunal to the parties to the dispute and to the secretariat. The secretariat will forward the information received to all Parties to this Convention.

18. Any dispute which may arise between the parties concerning the interpretation or execution of the award may be submitted by either party to the arbitral tribunal which made the award or, if the latter cannot be seized thereof, to another tribunal constituted for this purpose in the same manner as the first.

AMENDMENT TO ARTICLES 25 AND 26 OF THE CONVENTION

1. On 28 November 2003, the Parties to the Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes amended articles 25 and 26 of the Convention by decision III/1, following a proposal by the Government of Switzerland dated 20 August 2003.

2. The decision, including the text of the amendment, is annexed below.

Annex

DECISION III/1

AMENDMENT TO THE WATER CONVENTION

The Meeting of the Parties,

Expressing the firm belief that cooperation among riparian States on transboundary watercourses and international lakes contributes to peace and security and to sustainable water management, and is to everyone's benefit,

Desiring to promote river basin cooperation throughout the world and to share its experience with other regions in the world,

Wishing therefore to allow States situated outside the UNECE region to become Parties to the Convention, as is already foreseen under other UNECE environmental conventions (i.e. the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters and the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context) as well as under the Protocol on Civil Liability and Compensation for Damage Caused by the Transboundary Effects of Industrial Accidents on Transboundary Waters,

1. Adopts the following amendments to the Convention:

(a) In article 25, after paragraph 2, insert a new paragraph reading

"3. Any other State, not referred to in paragraph 2, that is a Member of the United Nations may accede to the Convention upon approval by the Meeting of the

Parties. In its instrument of accession, such a State shall make a declaration stating that approval for its accession to the Convention had been obtained from the Meeting of the Parties and shall specify the date on which approval was received. Any such request for accession by Members of the United Nations shall not be considered for approval by the Meeting of the Parties until this paragraph has entered into force for all the States and organizations that were Parties to the Convention on 28 November 2003”.

and renumber the remaining paragraphs accordingly;

(b) In article 26, paragraph 3, after “referred to in article 23” insert “or in paragraph 3 of article 25”;

2. Calls upon Parties to the Convention to deposit their instruments of acceptance of the amendment rapidly;

3. Urges any State or organization that ratifies, accepts or approves the Convention to simultaneously ratify, accept or approve the above amendment;

4. Encourages States situated outside the UNECE region, in particular those bordering it, to accede to the Convention and, to that end, to seek the approval of the Meeting of the Parties;

5. Invites interested United Nations Member States to take part in its meetings as observers and to participate in the activities under the Convention’s programme of work;

6. Invites the States bordering the UNECE region that have not done so already to enter into technical cooperation and bilateral or multilateral agreements with the riparian UNECE States, in accordance with the provisions of Part II of the Convention, without delay.

KONVENCIJA O ZAŠTITI I KORIŠĆENJU PREKOGRANIČNIH VODOTOKOVA I MEĐUNARODNIH JEZERA

sačinjena u Helsinkiju, 17. marta 1992. godine

Preambula

Strane ove konvencije,

*uvere*ne da su zaštita i korišćenje prekograničnih vodotokova i međunarodnih jezera značajni i hitni zadaci čije se efikasno izvršavanje može obezbediti samo pojačanom saradnjom,

zabrinute zbog postojanja štetnih kratkoročnih i dugoročnih posledica promena stanja prekograničnih vodotokova i međunarodnih jezera i pretnji koje te štetne posledice imaju po životnu sredinu, privrede i dobrobit zemalja članica Ekonomske komisije za Evropu (EKE),

naglašavajući potrebu da se pojačaju nacionalne i međunarodne mere za sprečavanje, kontrolu i smanjenje ispuštanja opasnih materija u vodnu sredinu i za smanjenje eutrofikacije i zakišeljavanja, kao i zagađivanja morske sredine sa kopna, posebno u priobalnim zonama,

izražavajući zadovoljstvo zbog već preduzetih napora vlada zemalja EKE na jačanju saradnje, na bilateralnom i multilateralnom nivou, na sprečavanju, kontroli i smanjenju prekograničnog zagađivanja, obezbeđivanja održivog upravljanja vodama, očuvanja vodnih resursa i zaštite životne sredine,

podsećajući na odgovarajuće odredbe i načela Deklaracije Stokholmske konferencije o čovekovoj životnoj sredini, Završnog akta Konferencije o bezbednosti i saradnji u Evropi (KEBS), Završnih dokumenata sa sastanaka predstavnika država članica KEBS u Madridu i Beču i Regionalne strategije za zaštitu životne sredine i racionalno korišćenje prirodnih resursa u zemljama članicama EKE do 2000. godine i kasnije,

svesne uloge Ekonomske komisije Ujedinjenih nacija za Evropu u unapređenju međunarodne saradnje na sprečavanju, kontroli i smanjenju zagađivanja prekograničnih voda i održivom korišćenju tih voda, i podsećajući u tom smislu na Deklaraciju EKE o politici sprečavanja i kontrole zagađivanja voda, uključujući prekogranično zagađivanje; Deklaraciju EKE o politici racionalnog korišćenja voda; Principe EKE o saradnji u oblasti prekograničnih voda; Povelju EKE o upravljanju podzemnim vodama i Pravila ponašanja pri akcidentnom zagađivanju kopnenih prekograničnih voda,

pozivajući se na odluke I (42) i I (44) koje je usvojila Ekonomska komisija za Evropu na svom četrdesetdrugom i četrdesetčetvrtom zasedanju, i na rezultate sastanka KEBS o zaštiti životne sredine (Sofija, Bugarska, 16. oktobar - 3. novembar 1989. godine),

ističući da se saradnja između zemalja članica u oblasti zaštite i korišćenja prekograničnih voda sprovodi prevashodno kroz izradu sporazuma između zemalja sa graničnim ili presečenim državnim granicama vodotokovima, posebno kada takvi sporazumi do sada nisu postignuti,

sporazumele su se o sledećem:

Definicije

Član 1.

U smislu ove konvencije:

1. "Prekogranične vode" su sve površinske i podzemne vode koje čine granice između dve ili više država, presecaju te granice ili se nalaze na njima. Svuda gde se prekogranične vode neposredno ulivaju u more, te vode se završavaju pravom linijom povučenom preko njihovog mesta ulivanja između tačaka na obali do kojih dopire nivo malih voda.

2. "Prekogranični uticaj" je svaki značajan štetan uticaj na životnu sredinu koji je posledica promene stanja prekograničnih voda izazvan ljudskom aktivnošću, čije se fizičko poreklo u potpunosti ili delom nalazi na području pod jurisdikcijom jedne od Strana a koji dovodi do štetnih posledica na području pod jurisdikcijom druge Strane. Takvi uticaji na životnu sredinu podrazumevaju uticaje na zdravlje i bezbednost čoveka, floru, faunu, zemljište, vazduh, vodu, klimu, predele i istorijske spomenike ili druge objekte, ili međusobno dejstvo između ovih činilaca. Oni obuhvataju i uticaje na kulturnu baštinu ili društveno-ekonomske uslove nastalih usled promene ovih činilaca.

3. "Strana" označava ugovornu stranu ove Konvencije, osim ako nije drugačije naznačeno u tekstu.

4. "Priobalne strane" su Strane čije se granice nalaze na istim prekograničnim vodama.

5. "Zajedničko telo" označava svaku bilateralnu ili multilateralnu komisiju ili druge odgovarajuće institucionalne aranžmane saradnje između Priobalnih strana.

6. "Opasne materije" su toksične, kancerogene, mutagene, teratogene ili bioakumulativne materije, naročito kada su postojane.

7. "Najbolja raspoloživa tehnologija" (definicija se nalazi u Aneksu I ove Konvencije).

DEO I

Odredbe koje se odnose na sve Strane

Opšte odredbe

Član 2.

1. Strane će preduzeti sve odgovarajuće mere za sprečavanje, kontrolu i smanjenje bilo kakvog prekograničnog uticaja.

2. Strane će posebno preduzeti sve odgovarajuće mere:

(a) da spreče, kontrolišu i smanje zagađivanje voda koje izaziva ili može izazvati prekogranični uticaj;

(b) da obezbede da se prekogranične vode koriste u skladu sa ekološki zasnovanim i racionalnim upravljanjem vodom, očuvanjem vodnih resursa i zaštitom životne sredine;

(v) da obezbede razumno i pravično korišćenje prekograničnih voda, posebno vodeći računa o njihovom prekograničnom karakteru, ako postoje aktivnosti koje izazivaju ili mogu izazvati prekogranični uticaj;

(g) da obezbede očuvanje i, prema potrebi, vraćanje ekosistema u prvobitno stanje.

3. Mere za sprečavanje, kontrolu i smanjenje zagađivanja voda preduzimaju se, ukoliko je to moguće, na izvoru zagađivanja.

4. Te mere ne smeju da neposredno ili posredno uzrokuju prenošenje zagađenja u druge delove životne sredine.

5. Prilikom preduzimanja mera iz st. 1. i 2. ovog člana, Strane će se rukovoditi sledećim načelima:

(a) načelom predostrožnosti, prema kome se sprovođenje mera za sprečavanje mogućeg prekograničnog uticaja kao posledice ispuštanja opasnih materija neće odlagati uz obrazloženje da naučna istraživanja nisu u potpunosti dokazala postojanje uzročne veze između tih materija, s jedne strane, i eventualnog prekograničnog uticaja, s druge strane;

(b) načelom zagađivač plaća, prema kome troškove mera za sprečavanje, kontrolu i smanjenje zagađivanja snosi zagađivač;

(v) vodnim resursima će se upravljati tako da se potrebe sadašnjih generacija zadovoljavaju ne ugrožavajući pritom mogućnost zadovoljavanja potreba budućih generacija.

6. Priobalne strane će sarađivati na bazi jednakosti i uzajamnosti, koristeći bilateralne i multilateralne sporazume, u cilju razvoja usaglašenih politika, programa i strategija koji će se primenjivati na odgovarajuće slivove ili njihove delove, koji će biti usmereni ka sprečavanju, kontroli i smanjenju prekograničnih uticaja i ka zaštiti životne sredine prekograničnih voda ili sredine na koju te vode utiču, uključujući i morsku sredinu.

7. Primena ove konvencije ne sme da dovede do pogoršanja uslova životne sredine ni do povećanja prekograničnog uticaja.

8. Odredbe ove konvencije neće ugroziti pravo strana da pojedinačno ili zajednički usvoje i primene oštrije mere od mera propisanih ovom konvencijom.

Sprečavanje, kontrola i smanjenje

Član 3.

1. U svrhu sprečavanja, kontrole i smanjenja prekograničnog uticaja, Strane će razviti, usvojiti, primeniti i, u najvećoj mogućoj meri, uskladiti relevantne zakonske, administrativne, ekonomske, finansijske i tehničke mere, da bi obezbedile, između ostalog, sledeće:

(a) sprečavanje, kontrolu i smanjenje emisije zagađujućih materija na izvoru primenom, između ostalog, tehnologija bez otpada ili sa malom količinom otpada;

(b) zaštitu prekograničnih voda od zagađivanja iz koncentrisanih izvora izdavanjem dozvola za ispuštanje otpadnih voda od strane nadležnih državnih organa, kao i praćenjem i kontrolom odobrenih ispuštanja;

(v) da se granične vrednosti navedene u dozvolama za ispuštanja otpadnih voda zasnivaju na najboljoj raspoloživoj tehnologiji ispuštanja opasnih materija;

(g) da se nametnu stroži zahtevi, koji u pojedinim slučajevima čak dovode do zabrane, kada to zahteva kvalitet prijemnih voda ili ekosistem;

(d) da se za komunalne otpadne vode primenjuje bar biološko prečišćavanje ili odgovarajući procesi, makar i postepeno;

(đ) da se preduzmu odgovarajuće mere, kao što je primena najbolje raspoložive tehnologije, u cilju smanjenja unosa nutrijenata iz industrijskih ili komunalnih izvora zagađivanja;

(e) pripremu i primenu odgovarajućih mera i najboljih praksi u oblasti zaštite životne sredine u cilju smanjenja unosa nutrijenata i opasnih materija iz rasutih izvora zagađivanja, posebno kada su najveći izvori zagađivanja iz poljoprivrede (smernice za razvijanje najboljih praksi u oblasti zaštite životne sredine date su u Aneksu II ove konvencije);

(ž) da se vrši procena uticaja na životnu sredinu i druge analize;

(z) podsticanje održivog upravljanja vodnim resursima, uključujući primenu ekosistemskog pristupa;

(i) izradu planova koji se odnose na nepredviđene okolnosti;

(j) preduzimanje posebnih dopunskih mera za sprečavanje zagađivanja podzemnih voda;

(k) smanjenje rizika od akcidentnog zagađenja na minimum.

2. U tu svrhu, svaka Strana utvrđuje, oslanjajući se na najbolju raspoloživu tehnologiju, granične vrednosti emisija za ispuštanja iz koncentrisanih izvora u površinske vode, koje se primenjuju konkretno na pojedine industrijske sektore ili proizvodnje iz kojih potiču opasne materije. Odgovarajuće mere iz stava 1. ovog člana za sprečavanje, kontrolu i smanjenje upuštanja opasnih materija u vodu iz koncentrisanih ili rasutih izvora mogu biti, između ostalog, potpuna ili delimična zabrana proizvodnje ili upotrebe tih vrsta materija. Spiskovi onih industrijskih sektora ili proizvodnji i onih opasnih materija iz međunarodnih konvencija ili propisa, koji se odnose na oblast koju reguliše ova konvencija, uzimaju se u obzir.

3. Pored toga, svaka Strana, prema potrebi, određuje ciljeve u vezi sa kvalitetom vode i usvaja kriterijume kvaliteta vode u cilju sprečavanja, kontrole i smanjenja prekograničnog uticaja. Opšta uputstva za definisanje tih ciljeva i kriterijuma data su u Aneksu III Konvencije. Prema potrebi, strane će nastojati da ažuriraju ovaj aneks.

Praćenje

Član 4.

Strane će utvrditi programe praćenja stanja prekograničnih voda.

Istraživanje i razvoj

Član 5.

Strane će sarađivati u istraživanju i razvoju efikasnih postupaka za sprečavanje, kontrolu i smanjenje prekograničnog uticaja. U tu svrhu strane će, na bilateralnoj ili multilateralnoj osnovi i vodeći računa o istraživačkim aktivnostima u relevantnim međunarodnim forumima, nastojati da započnu ili intenziviraju, prema potrebi, posebne istraživačke programe usmerene, između ostalog, na:

(a) metode za procenu toksičnosti opasnih materija i štetnosti zagađujućih materija;

(b) unapređivanje znanja o nastanku, rasprostiranju i uticajima zagađujućih materija i povezanih procesa na životnu sredinu;

(v) usavršavanje i primenu tehnologija, proizvodnih metoda i modela potrošnje usklađenim sa životnom sredinom;

(g) postepeno ukidanje ili zamenu materija koje mogu imati prekogranični uticaj;

(d) metode za odlaganje opasnih materija usklađene sa životnom sredinom;

(đ) posebne metode za poboljšanje stanja prekograničnih voda;

(e) razvoj hidrotehničkih radova i metoda za uređenje voda usklađenih sa životnom sredinom;

(ž) procenu materijalnih i finansijskih šteta nastalih usled prekograničnih uticaja.

Strane će međusobno razmenjivati rezultate pomenutih istraživačkih programa u skladu sa članom 6. ove konvencije.

Razmena informacija

Član 6.

Strane će u što kraćem roku obezbediti najširu razmenu informacija o pitanjima iz odredaba ove konvencije.

Odgovornost i odgovornost za štetu

Član 7.

Strane će podržavati odgovarajuće međunarodne napore za izradu pravila, kriterijuma i postupaka u oblasti odgovornosti i odgovornosti za štetu.

Zaštita informacija

Član 8.

Odredbe ove konvencije neće uticati na prava i obaveze Strana da, u skladu sa nacionalnim pravnim sistemima i primenljivim nadnacionalnim propisima, štite informacije koje podležu industrijskoj ili trgovinskoj tajni, uključujući intelektualnu svojinu, ili nacionalnu bezbednost.

DEO II

Odredbe koje se odnose na Priobalne strane

Bilateralna i multilateralna saradnja

Član 9.

1. Priobalne strane će, na bazi jednakosti i uzajamnosti, zaključiti bilateralne ili multilateralne sporazume ili druge dogovore ako ne postoje, ili prilagoditi postojeće kada je potrebno da se otklone suprotnosti sa osnovnim načelima ove konvencije, radi definisanja uzajamnih odnosa i ponašanja u pogledu sprečavanja, kontrole i smanjenja prekograničnog uticaja. Priobalne strane će odrediti slivno područje ili njegove delove koji će biti predmet saradnje. Ti sporazumi ili dogovori obuhvatiće bitna pitanja iz Konvencije kao i sva druga pitanja u vezi kojih je po oceni Priobalnih strana saradnja potrebna.

2. Sporazumi ili dogovori iz stava 1 ovog člana obezbediće osnivanje zajedničkih tela. Zadaci ovih zajedničkih tela biće, između ostalog, pod uslovom da ne idu na uštrb relevantnih postojećih sporazuma ili aranžmana sledeći:

(a) prikupljanje, sistematizovanje i vrednovanje podataka u cilju identifikacije izvora zagađivanja sa potencijalnim prekograničnim uticajem;

(b) izrada zajedničkih programa praćenja kvaliteta i kvantiteta vode,

(v) sastavljanje inventara i razmena informacija o izvorima zagađivanja iz stava 2 (a) ovog člana;

(g) utvrđivanje graničnih vrednosti emisija otpadnih voda i ocenjivanje efikasnosti programa kontrole;

(d) utvrđivanje zajedničkih ciljeva i kriterijuma kvaliteta vode uz poštovanje odredaba iz člana 3. stava 3. ove konvencije i predlaganje odgovarajućih mera za očuvanje i, prema potrebi, poboljšanje postojećeg kvaliteta vode;

(đ) izrada usaglašenih akcionih programa smanjenja zagađivanja iz koncentrisanih (npr. komunalnih i industrijskih) i rasutih izvora (posebno iz poljoprivrede);

(e) ustanovljavanje postupaka za upozoravanje i uzbunjivanje;

(ž) razmena informacija o postojećem i planiranom korišćenju vode i pripadajuće infrastrukture koje mogu da izazovu prekogranični uticaj;

(z) unapređenje saradnje i razmene informacija o najboljoj raspoloživoj tehnologiji u skladu sa odredbama člana 13. ove konvencije, kao i podsticanje saradnje u okviru naučno-istraživačkih programa;

(i) učestvovanje u primeni procene uticaja na životnu sredinu u vezi sa prekograničnim vodama, u skladu sa odgovarajućim međunarodnim propisima.

3. U slučaju kada je neka primorska država, koja je Strana u ovoj konvenciji, direktno i znatno izložena prekograničnom uticaju, Priobalne strane mogu, ako se sve saglase, da pozovu tu primorsku državu da se na odgovarajući način uključi u rad multilateralnih zajedničkih tela koja su osnovale Priobalne strane tih prekograničnih voda.

4. Zajednička tela u smislu ove konvencije pozvaće na saradnju zajednička tela koja su osnovale primorske države radi zaštite morske sredine koja je direktno izložena prekograničnom uticaju, u cilju usklađivanja svojih aktivnosti na sprečavanju, kontroli i smanjenju prekograničnog uticaja.

5. Kada na istom slivnom području postoje dva zajednička tela ili više njih, ona će nastojati da usklade svoje aktivnosti za unapređenje sprečavanja, kontrole i smanjenja prekograničnog uticaja na tom slivu.

Konsultacije

Član 10.

Priobalne strane će, na zahtev bilo koje od njih, organizovati konsultacije na osnovu uzajamnosti, dobre volje i dobrosusedskih odnosa. Te konsultacije će služiti za uspostavljanje saradnje u pitanjima na koja se odnose odredbe Konvencije. Svaka konsultacija tog tipa vodiće se posredstvom zajedničkog tela osnovanog u skladu sa članom 9. ove konvencije, ukoliko takvo telo postoji.

Zajednički praćenje i procena

Član 11.

1. U okviru opšte saradnje predviđene članom 9. ove konvencije ili posebnim dogovorima, Priobalne strane izrađivaće i primenjivaće zajedničke

programe praćenja stanja prekograničnih voda, uključujući velike vode i plivajući led, kao i prekogranične uticaje.

2. Priobalne strane će se dogovoriti o parametrima zagađenja i zagađujućim materijama čije će se ispuštene količine i koncentracije u prekograničnim vodama redovno kontrolisati.

3. Priobalne strane će redovno vršiti zajedničku ili usklađenu procenu stanja prekograničnih voda i efikasnosti mera za sprečavanje, kontrolu i smanjenje prekograničnog uticaja. Rezultati ovih ocena biće dostupni javnosti u skladu sa odredbama člana 16. ove konvencije.

4. U ove svrhe, Priobalne strane usklađuju pravila za uspostavljanje i sprovođenje programa praćenja, sisteme merenja, uređaje, analitičke tehnike, postupke obrade i vrednovanja podataka i metode popisivanja ispuštenih zagađujućih materija.

Zajednička istraživanja i razvoj

Član 12.

U okviru opšte saradnje predviđene članom 9. Konvencije ili posebnim dogovorima, Priobalne strane preduzeće posebne istraživačke i razvojne aktivnosti radi podrške ostvarivanju i očuvanju ciljeva kvaliteta voda i kriterijuma za koje su se sporazumele da ih utvrde i usvoje.

Razmena informacija između Priobalnih strana

Član 13.

1. Priobalne strane će, u okviru relevantnih sporazuma ili drugih dogovora u skladu sa članom 9. ove konvencije, razmenjivati raspoložive podatke, između ostalog, o:

- (a) stanju životne sredine prekograničnih voda;
- (b) iskustvima stečenim primenom i sprovođenjem najbolje raspoložive tehnologije i rezultatima naučno istraživačkog rada;
- (v) emisijama i rezultatima praćenja;
- (g) predviđenim i preduzetim merama za sprečavanje, kontrolu i smanjenje prekograničnog uticaja;
- (d) dozvolama ili propisima o ispuštanju otpadnih voda, koje izdaje nadležni organ vlasti ili odgovarajuće telo.

2. Priobalne strane će, u cilju usklađivanja graničnih vrednosti emisija, pristupiti razmeni informacija o svojim nacionalnim propisima.

3. Ako jedna Priobalna strana zatraži od druge Priobalne strane da joj dostavi podatke ili informacije koji nisu raspoloživi, druga Strana će nastojati da ispunji taj zahtev, ali ispunjenje tog zahteva može usloviti time da Strana koja je dala zahtev snosi razumne troškove prikupljanja i, prema potrebi, obrade tih podataka i informacija.

4. U svrhu primene ove konvencije, Priobalne strane će omogućiti razmenu najbolje raspoložive tehnologije, posebno podstičući: tržišnu razmenu raspoloživih tehnologija; neposredne privredne veze i saradnju, uključujući zajednička ulaganja; razmenu informacija i iskustava; i pružanje tehničke pomoći. Pored toga, Priobalne strane će preduzeti zajedničke programe obuke i organizovati potrebne seminare i skupove.

Sistem upozoravanja i uzbunjivanja

Član 14.

Priobalne strane će se bez odlaganja međusobno obavještavati o svakoj kritičnoj situaciji koja bi mogla imati prekogranični uticaj. One će, kada je potrebno, uspostaviti i koristiti usklađene ili zajedničke sisteme komunikacije, upozoravanja i uzbunjivanja u cilju dobijanja i prenošenja informacija. Ti sistemi funkcionisaće na osnovu usklađenih postupaka i sredstava za prenos i obradu podataka, o čemu će se Priobalne strane dogovoriti. Priobalne strane će se uzajamno obavestiti o nadležnim organima ili kontaktima određenim u te svrhe.

Uzajamna pomoć

Član 15.

1. Ukoliko dođe do kritične situacije, Priobalne strane će na zahtev pružiti uzajamnu pomoć, prema postupcima koji će se utvrditi u skladu sa stavom 2. ovog člana.

2. Priobalne strane će razraditi i dogovoriti se o postupcima pružanja uzajamne pomoći koji će se odnositi, između ostalog, na sledeća pitanja:

- (a) usmeravanje, kontrolu, koordinaciju i nadgledanje pomoći;
- (b) lokalna sredstva i usluge Strane koja traži pomoć, uključujući, prema potrebi, i pojednostavljivanje formalnosti u vezi sa prelaskom granice;
- (v) dogovore o oslobađanju od odgovornosti, o obeštećenju ili pružanje nadoknade za Stranu koja pomaže ili za njeno osoblje, kao i za tranzit preko teritorije treće Strane, ako je potrebno;
- (g) načine nadoknade za usluge pružanja pomoći.

Informisanje javnosti

Član 16.

1. Priobalne strane će se starati da se učine dostupnim javnosti informacije o stanju prekograničnih voda, o planiranim i preduzetim merama za sprečavanje, kontrolu i smanjenje prekograničnog uticaja i efikasnosti tih mera. U tu svrhu Priobalne strane će se postarati da se javnosti učine dostupnim sledeće informacije:

- (a) ciljevi kvaliteta voda;
- (b) izdate dozvole i uslovi koji se moraju ispuniti;
- (v) rezultati uzorkovanja vode i efluenta sprovedenog u okviru praćenja i procena, kao i rezultata provere ispunjenosti ciljeva kvaliteta vode ili uslova iz dozvola.

2. Priobalne strane će se postarati da se pomenute informacije stave javnosti na uvid u svakom razumnom momentu bez naknade i da se omogućći predstavnicima javnosti dobijanje kopija tih informacija po razumnoj ceni.

DEO III

Institucionalne i završne odredbe

Sastanci Strana

Član 17.

1. Prvi sastanak Strana biće sazvan u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ove konvencije. Posle toga, redovni sastanci održavaće se svake treće godine, ili u kraćim intervalima, što će se utvrditi Poslovnikom o radu. Strane će održavati vanredne sastanke kada o tome odluče na redovnom sastanku, ili kada neka od njih to zahteva pismenim putem pod uslovom da pomenuti zahtev podrži najmanje jedna trećina Strana u roku od šest meseci od dostavljanja zahteva svim Stranama.

2. Na svojim sastancima, Strane će neprestano nadgledati primenu ove konvencije, i imajući u vidu taj zadatak:

(a) preispitivaće politiku i metodološke pristupe u oblasti zaštite i korišćenja prekograničnih voda u cilju daljeg poboljšanja zaštite i korišćenja tih voda;

(b) razmenjivaće informacije o iskustvima stečenim pri zaključivanju i u primeni bilateralnih i multilateralnih sporazuma ili drugih dogovora u vezi sa zaštitom i korišćenjem prekograničnih voda u kojima jedna Strana ili više njih učestvuju kao strane;

(v) tražiće, prema potrebi, usluge relevantnih tela EKE, kao i drugih kompetentnih međunarodnih tela i posebnih odbora, u vezi sa ostvarivanjem ciljeva ove konvencije;

(g) na prvom sastanku će razmotriti i usvojiti konsenzusom poslovnik o radu na sastancima;

(d) razmatraće i usvajaće predloge izmena i dopuna ove konvencije;

(đ) razmatraće i preduzimati svaku dodatnu aktivnost koja može biti potrebna za ostvarivanje ciljeva ove konvencije.

Pravo glasa

Član 18.

1. Osim u slučaju iz stava 2. ovog člana, svaka Strana u ovoj konvenciji ima jedan glas.

2. Organizacije regionalnih ekonomskih integracija, po pitanjima iz njihovih nadležnosti, koriste svoje pravo da glasaju sa brojem glasova jednakim broju njihovih država članica koje su Strane u ovoj konvenciji. Te organizacije neće koristiti svoje pravo glasa ako njihove države članice iskoriste svoje pravo glasa, i obrnuto.

Sekretarijat

Član 19.

Izvršni sekretar Ekonomske komisije za Evropu će obavljati sledeće zadatke sekretarijata:

(a) sazivanje i pripremanje sastanaka Strana;

(b) dostavljanje Stranama izveštaja i drugih obaveštenja primljenih u skladu sa odredbama ove Konvencije; i

(v) obavljanje ostalih zadataka koje mu Strane dodele.

Aneksi

Član 20.

Aneksi uz ovu konvenciju čine njen sastavni deo.

Izmene i dopune Konvencije

Član 21.

1. Svaka Strana može predložiti izmene i dopune ove konvencije.
2. Predlozi izmena i dopuna ove konvencije razmotriće se na sastanku Strana.
3. Tekst svakog predloga izmena i dopuna ove konvencije podnosiće se pismenim putem Izvršnom sekretaru Ekonomske komisije za Evropu koji će ga dostaviti svim Stranama najkasnije devedeset dana pre sastanka na kome će predložene izmene i dopune biti iznete na usvajanje.
4. Izmene i dopune ove Konvencije usvajaju se konsenzusom predstavnika Strana potpisnica Konvencije prisutnih na sastanku Strana. Za Strane Konvencije koje su ih prihvatile, ove izmene i dopune stupaju na snagu devedesetog dana od dana kada je dve trećine njih podnelo Depozitaru svoje instrumente prihvatanja izmena i dopuna. Za svaku drugu Stranu, izmene i dopune stupaju na snagu devedesetog dana od dana kada je ta Strana podnela svoj instrument prihvatanja izmena i dopuna.

Rešavanje sporova

Član 22.

1. U slučaju nastanka spora između dve Strane ili više njih u vezi sa tumačenjem ili primenom Konvencije, one će tražiti rešenje pregovaranjem ili drugim načinima rešavanja sporova prihvatljivim stranama u sporu.
2. Kada neka Strana potpiše, ratifikuje, prihvati ili odobri ovu konvenciju, ili joj pristupi, ili to uradi naknadno u bilo kom drugom momentu, ona može pismenim putem obavestiti depozitara da se, zbog spora koji nije rešen u skladu sa stavom 1. ovog člana, u svojim odnosima sa svakom Stranom koja prihvata istu obavezu, obavezuje na jedan od dva ili oba dole navedena načina rešavanja sporova:
  - (a) podnošenje spora Međunarodnom sudu pravde;
  - (b) arbitraža, u skladu sa postupkom utvrđenim u Aneksu IV.
3. Ako Strane u sporu prihvate oba načina rešavanja sporova iz stava 2. ovog člana, spor se može podneti samo Međunarodnom sudu pravde, izuzev u slučaju da se Strane dogovore drugačije.

Potpisivanje

Član 23.

Ova konvencija je otvorena za potpisivanje državama članicama Ekonomske komisije za Evropu kao i državama sa savetodavnim statusom pri Ekonomskoj komisiji za Evropu shodno stavu 8. Rezolucije 36 (IV) Ekonomskog i socijalnog saveta od 28. marta 1947. godine, i organizacijama za regionalnu ekonomsku integraciju koje je osnovala neka od suverenih država, članica Ekonomske komisije

za Evropu, koja im je prenela nadležnost za oblasti koje reguliše ova Konvencija, uključujući i nadležnost za ugovore iz ovih oblasti, u Helsinkiju od 17. do 18. marta 1992. godine, zatim u Sedištu Organizacije Ujedinjenih Nacija u Njujorku, do 18. septembra 1992. godine.

Depozitar

Član 24.

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija obavlja funkciju depozitara za ovu konvenciju.

Ratifikacija, prihvatanje, odobravanje i pristupanje

Član 25.

1. Ova konvencija podleže ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju država i organizacija regionalne ekonomske integracije koje su njene potpisnice.

2. Ova konvencija je otvorena za potpisivanje i pristupanje državama i organizacijama iz člana 23.

3. Svaka organizacija iz člana 23. koja postane Strana u ovoj konvenciji pri čemu nijedna od njenih država članica nije Strana Konvencije, obavezuje se svim obavezama koje proističu iz ove konvencije. Kada su jedna ili više država članica takve organizacije Strane ove konvencije, ta organizacija i njene države članice dogovaraju se o svojim odgovornostima u izvršavanju obaveza preuzetih po osnovu Konvencije. U takvom slučaju, organizacija i države članice nisu ovlašćene da istovremeno koriste prava koja proističu iz ove konvencije.

4. U instrumentima ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja, organizacije za ekonomsku regionalnu integraciju iz člana 23. navode obim svojih nadležnosti u pogledu pitanja koje reguliše ova konvencija. Pored toga, te organizacije obaveštavaju depozitara o svakoj bitnoj izmeni svojih nadležnosti.

Stupanje na snagu

Član 26.

1. Ova konvencija stupa na snagu devedesetog dana od dana podnošenja šesnaestog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja.

2. U smislu stava 1. ovog člana, instrument koji je podnela neka organizacija za regionalnu ekonomsku integraciju ne sabira se sa instrumentima koje su podnale države članice te organizacije.

3. U odnosu na svaku državu ili organizaciju iz člana 23 koja ratifikuje, prihvata ili odobrava ovu konvenciju ili joj pristupa posle podnošenja šesnaestog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja, Konvencija stupa na snagu devedesetog dana od dana podnošenja od strane te države ili organizacije njenog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja.

Povlačenje

Član 27.

U svakom momentu po isteku trogodišnjeg perioda koji počinje od dana kada je ova konvencija stupila na snagu u odnosu na neku Stranu, ta Strana može da se povuče iz Konvencije davanjem pismenog obaveštenja Depozitaru. Takvo

otkazivanje stupa na snagu devedesetog dana od dana kada je Depozitar primio pomenuto obaveštenje.

Verodostojnost tekstova

Član 28.

Original ove konvencije, čiji su engleski, francuski i ruski tekstovi jednako verodostojni, deponuje se kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

U potvrdu čega su dolepotpisani, valjano ovlašćeni, potpisali ovu Konvenciju.

Sastavljeno u Helsinkiju, sedamnaestog marta hiljadudevetsto-devedesetdruge godine.

ANEKS I

Definicija izraza “najbolja raspoloživa tehnologija”

1. Izraz „najbolja raspoloživa tehnologija” označava poslednju fazu razvoja procesa, opreme ili metoda rada koji ukazuje na praktičnu primenljivost određene mere za ograničavanje ispuštanja, emisija i otpada. Pri utvrđivanju da li neki skup procesa, opreme i metoda rada predstavlja najbolju raspoloživu tehnologiju u opštim ili pojedinačnim slučajevima, posebno se uzima u obzir sledeće:

(a) uporedivi procesi, oprema ili metode rada koji su u skorije vreme uspešno primenjeni;

(b) tehnološka dostignuća i promene naučnih saznanja i shvatanja;

(v) ekonomska izvodljivost ovih tehnologija;

(g) rokovi za uvođenje kako u nova tako i u postojeća postrojenja;

(d) priroda i količina ispuštanja i efluenta;

(đ) tehnologije sa malo ili bez otpada.

2. Iz prethodnog proizilazi da će se „najbolja raspoloživa tehnologija” menjati tokom vremena u svetlu tehnoloških dostignuća, ekonomskih i društvenih činilaca, kao i u svetlu promenjenih naučnih saznanja i shvatanja.

ANEKS II

Smernice za razvoj najboljih praksi za životnu sredinu

1. Prilikom izbora najpogodnije kombinacije mera koje u pojedinačnim slučajevima mogu da čine najbolju praksu za životnu sredinu, treba razmotriti sledeći niz mera prikazanih po gradaciji:

(a) informisanje i obrazovanje javnosti i korisnika o posledicama izbora pojedinih aktivnosti i proizvoda na životnu sredinu, njihovom korišćenju i krajnjem odlaganju;

(b) razvoj i primena pravila dobre prakse za životnu sredinu koji se odnose na sve aspekte životnog veka proizvoda;

(v) znaci kojima se korisnici obaveštavaju o rizicima koje taj proizvod, njegova upotreba i krajnje odlaganje predstavljaju za životnu sredinu;

(g) sistemi za prikupljanje i odlaganje koji su javno dostupni;

(d) recikliranje, obnavljanje i ponovna upotreba otpada;

(đ) primena ekonomskih instrumenata na aktivnosti, proizvode ili grupe proizvoda;

(e) sistem izdavanja dozvola koji uključuje različita ograničenja ili zabrane.

2. Pri utvrđivanju kombinacije mera koja predstavlja najbolju praksu za životnu sredinu, u opštem slučaju ili u pojedinačnim slučajevima, posebno treba uzeti u obzir:

(a) rizik koji za životnu sredinu predstavlja:

(i) proizvod,

(ii) proizvodnja proizvoda,

- (iii) korišćenje proizvoda,
- (iv) krajnje odlaganje proizvoda;
- (b) zamenu manje zagađujućim procesima ili supstancama;
- (v) obim korišćenja;
- (g) potencijalnu korist ili štetu koje materijali ili aktivnosti uvedeni kao zamena mogu predstavljati za životnu sredinu;
- (d) dostignuća i promene naučnih saznanja i shvatanja;
- (đ) rokove primene;
- (e) društvene i ekonomske posledice.

3. Iz prethodnog proizlazi da će se najbolje prakse za životnu sredinu za određeni slučaj menjati vremenom, u skladu sa tehnološkim dostignućima ekonomskim i društvenim činionicima i promenama naučnih saznanja i shvatanja.

ANEKS III

Smernice za razvoj ciljeva i kriterijuma u vezi sa kvalitetom vode

Ciljevi i kriterijumi u vezi sa kvalitetom vode:

- (a) uzeti u obzir težnju da se postojeći kvalitet vode očuva i, prema potrebi poboljša;
- (b) biti usmereni ka smanjenju prosečnog opterećenja zagađujućim materijama (posebno opasnih materija) do određenog nivoa u određenom periodu;
- (v) uzeti u obzir specifične zahteve za kvalitetom vode (sirova voda namenjena zahvatanju za piće, navodnjavanje, itd.);
- (g) uzeti u obzir specifične zahteve koji se odnose na osetljive i posebno zaštićene vode i njihove sredine kao što su jezera i podzemne vode;
- (d) se zasnivati na primeni metoda ekološke klasifikacije i hemijskih pokazatelja za srednjoročnu i dugoročnu proveru očuvanja i poboljšanja kvaliteta vode;
- (đ) uzeti u obzir stepen ostvarenja ciljeva i dopunske mere zaštite, zasnovane na graničnim vrednostima emisija, koje se mogu zahtevati u pojedinim slučajevima.

ANEKS IV

Arbitraža

1. U slučaju spora koji se iznosi na arbitražu na osnovu stava 2. člana 22. ove konvencije, jedna ili više strana obaveštavaju sekretarijat o predmetu arbitraže i navode, posebno, članove ove konvencije čije su tumačenje ili primena u pitanju. Sekretarijat primljene informacije dostavlja svim Strana ove konvencije.

2. Arbitražno veće se sastoji od tri člana. Strana, odnosno strane, podnosioci zahteva za arbitražu, i suprotna strana, odnosno strane u sporu imenuju po jednog arbitra, a dva tako imenovana arbitra zajednički određuju trećeg arbitra koji će biti predsednik arbitražnog veća. Predsednik veća ne sme biti državljanin neke strane u sporu, ne sme imati stalni boravak na teritoriji jedne od tih Strana, ne sme biti angažovan od bilo koje od njih, niti neko ko se već bavio pomenutim postupkom na bilo koji način.

3. Ukoliko u roku od dva meseca od imenovanja drugog arbitra nije izabran predsednik arbitražnog veća, Izvršni sekretar Evropske ekonomske komisije pristupa, na zahtev jedne od strana u sporu, imenovanju predsednika veća u novom dvomesečnom roku.

4. Ako u roku od dva meseca od dana prijema zahteva jedna strana u sporu ne pristupi imenovanju arbitra, druga strana može o tome obavestiti Izvršnog sekretara Evropske ekonomske komisije, koji će odrediti predsednika arbitražnog veća u novom dvomesečnom roku. Odmah po imenovanju, predsednik arbitražnog veća zahteva od strane koja nije imenovala arbitra da to učini u roku od dva meseca. Ako to ne uradi u tom roku, predsednik o tome obaveštava Izvršnog sekretara Evropske ekonomske komisije, koji pristupa tom imenovanju u novom dvomesečnom roku.

5. Veće donosi odluku u skladu sa međunarodnim pravom i odredbama ove konvencije.

6. Svako arbitražno veće konstituisano u primeni odredaba ovog aneksa samo donosi svoj Poslovnik.

7. Odluke arbitražnog veća, kako o pitanju postupka tako i o pitanju suštine donose se većinski.

8. Veće može da preduzme sve odgovarajuće mere u cilju ustanovljavanja činjenica.

9. Strane u sporu olakšavaju rad arbitražnog veća, a posebno rade sledeće koristeći sva sredstva koja su im na raspolaganju:

(a) dostavljaju mu sva relevantna dokumenta, sredstva i potrebne informacije;

(b) omogućavaju mu, ako je potrebno, da pozove svedoke ili stručnjake i sasluša njihove iskaze.

10. Strane i arbitri štite tajnost svih informacija koje prime kao poverljive u toku arbitražnog postupka.

11. Na zahtev jedne od strana, Arbitražno veće može preporučiti privremene zaštitne mere.

12. Ako se jedna od strana u sporu ne pojavi pred arbitražnim većem ili ne izvede svoje dokaze, druga strana može zahtevati od veća da nastavi sa postupkom i da donese konačnu odluku. Činjenica da se jedna strana nije pojavila ili da nije izvela svoje dokaze nije prepreka za odvijanje postupka.

13. Arbitražno veće može prihvatiti i odlučiti o protivtužbi direktno vezanoj za predmet spora.

14. Osim ako arbitražno veće odluči drugačije zbog posebnih okolnosti u slučaju, troškove veća, uključujući i nadoknadu za njegove članove, snose strane u sporu u jednakom odnosu. Veće vodi evidenciju o svim svojim troškovima i konačno stanje dostavlja stranama.

15. Svaka Strana u ovoj konvenciji koja ima pravni interes u predmetu spora koji može biti ugrožen odlukom donetom u sporu, može se umešati u postupak, uz saglasnost veća.

16. Arbitražno veće donosi odluku u roku od pet meseci od dana kada je osnovano, izuzev ako oceni za potrebno da produži taj rok za period koji neće biti duži od pet meseci.

17. Uz odluku arbitražni sud daje i obrazloženje. Odluka je konačna i obavezujuća za sve strane u sporu. Arbitražno veće dostavlja odluku stranama u sporu i sekretarijatu. Sekretarijat primljene informacije dostavlja svim Stranama u ovoj konvenciji.

18. Svaki spor između strana oko tumačenja ili izvršavanja arbitražne odluke jedna od strana može izneti pred arbitražno veće koje je donelo pomenutu odluku ili, ako se ne može obratiti tom veću, pred drugo veće sastavljeno u tu svrhu na isti način kao i prvo veće.

AMANDMANI NA ČL. 25. I 26. KONVENCIJE

1. Dana 28. novembra 2003. godine Strane Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotokova i međunarodnih jezera su izmenile članove 25. i 26. Konvencije odlukom III/1, sledeći predlog Vlade Švajcarske od 20. avgusta 2003. godine.

2. Odluka, uključujući i tekst Amandmana, su priloženi u aneksu.

Aneks

ODLUKA III/1

AMANDMAN NA KONVENCIJU O VODAMA

Sastanak Strana,

Izražavajući snažno uverenje da saradnja između priobalnih država na prekograničnim vodotocima i međunarodnim jezerima doprinosi miru i bezbednosti i održivom upravljanju vodama, na dobrobit svih,

Želeći da unapredi saradnju rečnih slivova širom sveta i razmeni njihova iskustava sa drugim regionima u svetu,

Želeći, stoga, da dopusti državama koje se nalaze van regiona UNECE da postanu strane Konvencije, kao što je već predviđeno drugim UNECE konvencijama u oblasti životne sredine (t.j. Konvencija o dostupnosti informacija, učešću javnosti u odlučivanju i dostupnosti pravosuđa u pitanjima koja se tiču životne sredine i Konvencija o proceni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu) kao i prema Protokolu o građanskoj odgovornosti i naknadi štete uzrokovane prekograničnim efektima industrijskih akcidenata na prekogranične vode,

1. Usvaja sledeće amandmane na Konvenciju:

(a) U članu 25. posle stava 2. dodaje se novi stav koji glasi:

„3. Bilo koja druga država koja se ne spominje u stavu 2. koja je član Ujedinjenih nacija, može pristupiti Konvenciji nakon odobrenja od strane Konferencije strana. U svojim instrumentima pristupanja takve države će sačiniti deklaraciju u kojoj će se navesti da su pribavile odobrenje za pristupanje Konvenciji od Sastanka strana i navesti datum kada su takvo odobrenje dobile. Bilo kakav zahtev za pristupanje od strane članica Ujedinjenih nacija neće biti razmotren za odobravanje od strane Sastanka strana dok ovaj stav ne stupi na snagu za sve države i organizacije koje su strane Konvencije bile 28. novembra 2003.”

U skladu sa ovim, preostali stavovi dobijaju nove brojeve.

(b) U članu 26, stav 3. posle reči: „iz člana 23.”, dodaju se reči: „ili iz člana 25. stav 3.”

2. Poziva sve strane Konvencije da ubrzo deponuju svoje instrumente o prihvatanju amandmana;

3. Snažno podstiče sve države ili organizacije koje ratifikuju, prihvataju ili odobravaju Konvenciju da istovremeno ratifikuju, prihvate ili odobre gornje amandmane;

4. Ohrabruje države koje se nalaze van UNECE regiona, naročito one koje se graniče sa njim, da pristupe Konvenciji i, u tom cilju, zatraže odobrenje Sastanka strana;

5. Poziva zainteresovane države članice Ujedinjenih nacija da uzmu učešća u njihovim sastancima kao posmatrači i da učestvuju u aktivnostima koje se sprovode u okviru programa rada Konvencije;

6. Poziva države koje se graniče sa UNECE regionom, koje to još nisu učinile, da bez odlaganja uđu u tehničku saradnju i bilateralne i multilateralne sporazume sa priobalnim UNECE državama, u skladu sa odredbama Dela II Konvencije.

Član 3.

Republika Srbija će na osnovu člana 22. stav 2. Konvencije, prilikom deponovanja ratifikacionog instrumenta dati izjavu sledeće sadržine:

„Na osnovu člana 22. stav 2. Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotokova i međunarodnih jezera, Republika Srbija izjavljuje da, u slučaju spora koji nije rešen u skladu sa članom 22. stav 1. prihvata oba načina rešavanja sporova, na način i pod uslovima predviđenim u članu 22. st. 2. i 3.”

Član 4.

O sprovođenju Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotokova i međunarodnih jezera i Amandmana na čl. 25. i 26. Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotokova i međunarodnih jezera, iz člana 1. ovog zakona staraće se ministarstva nadležna za poslove vodoprivrede i životne sredine.

Član 5.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori”.